

III.553.1.2014.JA

Pan
Władysław Kosiniak-Kamysz
Minister Pracy i Polityki Społecznej

Szanowny Panie Ministrze

Na tle skarg wpływających do Rzecznika ujawnił się problem związany z ograniczeniem w uzyskaniu dofinansowania do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, rodzinie zastępczej oraz rodzinnym domu dziecka jedynie dla dzieci w wieku od 6. do 18. roku życia.

Zgodnie z treścią art. 37 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013 r. poz. 135, ze zm.) objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. Jednakże osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo placówce opiekuńczo-wychowawczej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia, jeżeli się uczy, a także legitymuje się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i nadal się uczy. W obu przypadkach w okresie pobytu wychowanków w pieczy zastępczej rodzinie zastępczej i opiekunom z placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego przysługują w zryczałtowanej kwocie środki finansowe na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego dziecka (art. 80-82 ustawy o wspieraniu rodziny).

Zryczałtowana kwota na pokrycie kosztów utrzymania wychowanka w pieczy zastępczej może zostać zwiększona m.in. o wydatki na dofinansowanie wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka w wieku od 6. do 18. roku życia - raz w roku (art. 115 ust. 4 pkt 1 oraz art. 83 ust. 1 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny). Ustawa o wspieraniu rodziny zapewnia fakultatywne dofinansowanie wypoczynku jedynie dla dzieci 6 - 18- letnich.

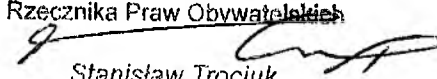
W jednej ze spraw indywidualnych Rzecznik uzyskał stanowisko Departamentu Polityki Rodzinnej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, z którego wynika, iż u podstaw wprowadzonego ustawowo ograniczenia był fakt, iż to dzieci w tym wieku korzystają zazwyczaj ze zorganizowanych form wypoczynku. Co do zasady przyjęto zatem, że dzieci młodsze nie wyjeżdżają bez opieki rodziców zastępczych czy opiekunów z placówki rodzinnej. Natomiast osoby powyżej 18. roku życia, z uwagi na fakt osiągnięcia pełnoletności i ustania pieczy zastępczej, nie są objęte systemem wsparcia finansowego przysługującego dzieciom przebywającym w rodzinnych formach pieczy zastępczej, poza świadczeniem na pokrycie kosztów utrzymania, które to świadczenie jest w ich przypadku formą wsparcia w okresie pobierania nauki.

Z taką argumentacją nie sposób się zgodzić. Ograniczenie powyższe jest w opinii Rzecznika nieuzasadnione, gdyż skoro ustawodawca uznał za celowe udzielanie wsparcia opiekunom z pieczy zastępczej w pokrywaniu wydatków związanych z wypoczynkiem dzieci poza miejscem zamieszkania to nie znajduje racjonalnego uzasadnienia wyeliminowanie z kręgu uprawnionych do uzyskania takiego dofinansowania dzieci w wieku poniżej 6 lat. i powyżej 18 r.ż., które również są wychowankami pieczy zastępczej. Bez znaczenia jest okoliczność, kto i w jakiej formie organizuje dzieciom wyjazd, gdyż ustawa nie wprowadza takiego kryterium. Jeśli intencją ustawodawcy było dofinansowanie jedynie wyjazdów zorganizowanych dla dzieci przez uprawnione podmioty – np. kolonie, zimowiska, itp. winien to wprost określić w ustawie.

Ustawodawca w sposób nieuprawniony preferuje grupę dzieci uprawnionych do uzyskania dofinansowania w stosunku do pozostałych dzieci przebywających w pieczy zastępczej, a przyjęte rozwiązanie w ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich godzi w zagwarantowaną konstytucyjnie zasadę równości. Wprawdzie w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego możliwe jest odstępstwo od zasady równego traktowania, gdyż nie zawsze nierówne traktowanie oznacza dyskryminację, to jednak w tym jednak przypadku warunki, umożliwiające uznanie różnicowania podmiotów podobnych za zgodne z Konstytucją nie zostały spełnione. Przepisy ustawy o wspieraniu rodziny - art. 115 ust. 4 pkt. 1 oraz art. 83 ust.1 pkt 1 ustawy o wspieraniu nie służą założonym celom ustawy, sprawiają bowiem, że część dzieci przebywających w pieczy zastępczej nie będzie korzystała z prawa do wypoczynku poza miejscem zamieszkania, gdyż opiekun będzie mógł otrzymać dofinansowanie tylko na wypoczynek dzieci w wieku 6-18 lat. Trudno jest także określić, czemu w istocie, poza względami oszczędnościowymi, służyć ma powołana regulacja prawna.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) uprzejmie proszę Pana Ministra o przedstawienie stanowiska w tej sprawie i rozważenie możliwości podjęcia inicjatywy legislacyjnej zmierzającej do skutecznego zabezpieczenia praw dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich